

Kupstinės šluotsmilgės (*Deschampsia cespitosa* (L.) P. Beauv.) veislė ‘Gauja’

Selekcininkas – Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (LAMMC) Žemdirbystės institutas.

Į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ir Europos Sąjungos žemės ūkio augalų rūšių veislių bendrąjį katalogą įrašyta 2026 m.

- ✓ Vidutinio ankstyvumo
- ✓ Tamsiai žalios spalvos
- ✓ Labai atspari mindymui
- ✓ Tinka hipodromams, stadionams įrengti
- ✓ Pritaikyta kraštovaizdžio želdynams formuoti

Augalai subrandina vidutiniškai 0,25 t/ha sėklų derlių, jų aukštis siekia 58–84 cm. 1000 sėklų vidutinė masė – 0,35 g.

Veislė	Dekoratyvumas	Velėnos tankumas	Lapų plotis	Spalvos intensyvumas	Jautrumas ligoms
Gauja					
	Požymio reikšmė maža	Požymio reikšmė didelė			

Kupstinės šluotsmilgės Lietuvoje želdynuose plačiau pradėta auginti tik XXI a. pradžioje, išpopuliarėjus vadinamosios olandiškosios bangos želdinimo tendencijoms. Iš pradžių ji paplito moderniuose miestų želdynuose, o kaimo turizmo sodybose ir mažesnių gyvenviečių viešosiose erdvėse iki šiol išlieka mažiau auginama. Kupstinės šluotsmilgės taip pat yra svarbi sėklų mišinių sudedamoji dalis, skirta apželdinti intensyviai mechaniškai veikiamoms (trypiamoms) teritorijoms, pavyzdžiui, automobilių stovėjimo aikštelėms, hipodromams, sporto aikštynams ir panašioms erdvėms. Iki šiol šios rūšies sėklos daugiausia importuojamos iš Vakarų Europos, kur selekcijos būdu sukurta nemažai dekoratyvių veislių. Lietuvoje jų paklausa išlieka palyginti nedidelė.

Siekiant skatinti platesnį kupstinių šluotsmilgių taikymą želdynuose ir didinti vietinės kilmės sėklų prieinamumą, panaudojus vietinį rūšies genetinį fondą buvo sukurta nauja veislė ‘Gauja’. Pradinė medžiaga buvo surinkta Medininkų aukštumos kalvų pievose, netoli kurių yra Gaujos upės ištakos, todėl veislės pavadinimas susietas su šia geografine vieta.

Veislės ‘Gauja’ šluotsmilgės formuoja tankius, gerai išsivysčiusius kupstus, kurie žolyne susilieja į ištisinę dangą ir sudaro tvirtą, mechaniškai atsparią velėną. Augalai yra vidutinio ankstyvumo, žydi birželio antroje pusėje. Augalas išaugina tvirtus stiebus su azūrine šluotele, išlaikančia dekoratyvumą ir žydėjimo metu, ir vėlyvą rudenį, kai vyrauja geltonai rudi stiebai su išliekančiomis šluotelėmis. Taip pat pasižymi gausiu sėklų derėjimu. Sėklos subręsta sinchroniškai liepos antroje pusėje – tai palengvina sėklininkystės procesą.

Augalai gerai toleruoja ir saulėtą, ir pusiau pavėsingą augavietę, pasižymi dideliu atsparumu žemoms temperatūroms. Rekomenduojamas sėjos laikas – nuo balandžio mėn. iki liepos mėn. pradžios. Sėklos norma sėkliniams pasėliams – 5 kg/ha, vejoms – 18–20 kg/ha, sėjos gylis – 0,5–1,0 cm. Dienų skaičius nuo sėjos iki sudygimo – maždaug 23 dienos, dienų skaičius nuo sėjos iki krūmijimosi pradžios – 36 dienos.

Augalai nereiklūs augimo sąlygoms – gerai auga įvairaus tipo dirvožemiuose, įskaitant rūgščius ir drėgnus substratus, taip pat pasižymi atsparumu intensyviai mindymui. Kupstinės šluotsmilgės natūraliai įsigali drėgnose, intensyviai ganomose ganyklose, nes toleruoja anaerobines dirvožemio sąlygas, tačiau dėl menkos pašarinės vertės ganyklose laikoma nepageidaujamu augalu. Plačiai pritaikomos natūralistinio stiliaus želdynuose, dera su įvairiais žydinčiais augalais ir yra estetiškai efektingos sodinamos grupėmis arba eilėmis, ypač prie tamsių pastatų fasadų.

Veislės autoriai: dr. Eglė Norkevičienė, dr. Vilma Kemešytė ir dr. Vaclovas Stukonis

Konsultuoja LAMMC ŽI vyresnysis mokslo darbuotojas dr. Vaclovas Stukonis
Stoties g. 2, Akademija, Kėdainių r.
El. paštas vaclovas.stukonis@lammc.lt